

Bilaga 1

KST 4/2020

PROGRAM FÖR FRÄMJANDE AV INTEGRATION

Godkänt av kommunstyrelsen 01.04.2020
Antaget av kommunfullmäktige x.x.2020

A.B. In

Programmet är baserat en rekommendation från EU-projektet *En säker hamn* och gäller alla inflyttade som behöver stöd i integrationsprocessen.

Arbetsgruppen för programmet bestod av:

Dan Sundqvist, *En säker hamn*

Tanja Eklöv, *En säker hamn*, integrationsansvarig vid Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS)

Helena Flöjt-Josefsson, Ålands landskapsregering, specialsakkunnig inom integration

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	4
Allmänt	5
Utvecklings- och hållbarhetsagendan	5
Kommunala riktlinjer	6
Inflyttaren och kommunala tjänster	7
Språkkunskaper	7
Demokratiarbete	8
Hälsa- och sjukvård	8
Funktionsvariation	9
Stöd för barnfamiljer	9
Äldre	9
HBTQIA+	9
Idrott och motion	9
Kultur och föreningar	10
SFI	10
Ekonomiska förutsättningar vid mottagande av asyl-flyktingar	10
Ikraftträdande	11

INLEDNING

Åland utgör en liten, tämligen geografiskt isolerad och glesbefolkad region, utan närhet till någon större stad eller befolkningskoncentration. Det åländska samhället skiljer sig på många sätt från den omvärld i vilken många invandrare har sitt ursprung. Det är ett skärgårdssamhälle och präglas i förhållande till den närmaste omvärlden av ett högt välstånd, men också av en utmärkande småskalighet. Kumlinge som tillhör den så kallade "ytterskärgården" präglas i ännu högre grad än fasta Åland av dessa betingelser. Kumlinge är internationellt sett en extremt liten kommun med ca 1% av Ålands invånare.

Ålands landskapsregerings program för integrationsfrämjande fastslår att det övergripande målet är att alla ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter att delta i det åländska samhället. För att Åland ska bli hållbart måste alla inkluderas och bli delaktiga i samhället. Ett samhälle som kan garantera en likvärdig behandling för alla bidrar till en positiv samhällsutveckling och ett bärkraftigt samhälle. Målet är att alla inflyttar ska få tillgång till integrationsfrämjande åtgärder och att dessa ska bli betydligt effektivare än nuvarande åtgärder. Med inflyttning och mångfald kommer även nya möjligheter, vänner, kollegor, chefer och kunder. Mångfald handlar inte bara om hur det åländska samhället ska se ut utan är i allra högsta grad kopplad till FN:s mänskliga rättigheter. Det ses som en tillgång som berikar det åländska samhället, ger det ny livskraft och bidrar till att göra samhället mångfacetterat. Samhällsklimatet på Åland ska vara öppet och välkomnande och Ålands landskapsregering tar skarpt avstånd från all form av främlingsfientlighet. På grund av Ålands särskilda lagstiftningsbehörighet gäller på Åland dels den åländska landskapslagen om främjande av integration och dels Finlands lag om främjande av integration i tillämpliga delar.

ALLMÄNT

Åland har en landskapslag om integration av invandrare och enligt lagen är kommunen allmänt ansvarig och samordningsansvarig för utvecklandet av invandrarnas integration samt för planeringen och uppföljningen av integrationen på lokal nivå. Kommunen ska, för att främja integrationen och stärka det sektorsövergripande samarbetet, göra upp ett program för integrationsfrämjande som godkänns i kommunfullmäktige. Programmet ska granskas och godkännas i fullmäktige med högst fyra års mellanrum. En komplicerande faktor är att huvudansvaret för många av de områden som berör inflyttare från och med 1.1.2021 innehålls av Kommunernas socialtjänst kf och att även andra myndigheter än de kommunala har ansvar för olika områden (ex. sjukvård och arbetsmarknadsåtgärder).

En god samverkan är avgörande för att möta medborgarnas behov. Inte minst för inflyttare, som ofta saknar kontakter i samhället och på arbetsmarknaden, krävs det att samverkan mellan ansvariga aktörer fungerar. Myndigheter, kommuner, näringslivet och föreningar har alla olika ansvarsområden, kompetens och resurser. Resurserna behöver användas gemensamt och strategiskt. Ingen enskild aktör klarar integrationsuppdraget helt själv.

Kommunen behöver vara tydlig i sin kommunikation utåt när det gäller att beskriva nuläget, synliggöra positiva resultat, svara på frågor om eventuella negativa resultat och om att berätta om pågående utvecklingsarbeten. På så sätt är kommunikationsarbetet ett verktyg för insyn, delaktighet och dialog mellan förtroendevalda, medborgare, media och andra intressenter. Delaktighet och dialog är viktiga verktyg i arbetet med integration.

KOMMUNENS VISION

Kommunens vision är att alla som flyttar till Kumlinge skall trivas och kunna leva goda liv. En inflyttad skall känna sig delaktig i samhället och inte ha nackdelar av att sakna lokal förankring i form av släkt och tradition. Inflyttade skall aktivt uppmanas att delta i allt kommunalt arbete och kommunen skall uppmuntra invånare att engagera sig privat och genom tredje sektorn för att integrera och välkomna inflyttade.

UTVECKLINGS- OCH HÅLLBARHETSAGENDAN

För att få ett bärkraftigt samhälle måste alla involveras för en gemensam strävan mot ett hållbart Åland. Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland är förankrad i det åländska samhället och lagtinget och avspeglar det åländska samhällets vision att skapa ett hållbart och bärkraftigt samhälle. Agendan är tydlig med sin vision - *alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar*. I navet för Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland finns nätverket Bärkraft.ax. Nätverket bildades i början av år 2016 på initiativ av olika aktörer inom offentlig sektor, näringsliv, föreningsliv och bildningssektorn. Nätverket är öppet för alla som aktivt vill bidra till ett bärkraftigt och hållbart Åland. Det integrationsfrämjande arbetet sammanfaller med flera av de strategiska utvecklingsmålen som agendan satt upp och är en viktig del i att få Åland till ett hållbart och bärkraftigt samhälle. Även om det finns strategiska utvecklingsmål som har en direkt korrelation med integration av nyinflyttade behövs alla mål i agendan tas med i integrationsarbetet om ett hållbart och bärkraftigt Åland ska uppnås.

Strategiskt utvecklingsmål 1 "Välstånd för människor vars inneboende resurser växer"

Det första strategiska utvecklingsmålet handlar främst om att skapa förutsättningarna för att alla människor på Åland ska komma till sin rätt och att trivas. Enligt visionen uppnås detta då alla har tillgång till en samtalspartner och stödperson samt att vård och omsorg är individuellt behovsanpassad. Detta gäller alla, såväl barn och unga samt vuxna oavsett om de har vuxit upp på Åland eller flyttat in till ö-samhället.

Strategiskt utvecklingsmål 2 "Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället"

Det andra strategiska utvecklingsmålet tar fasta på delaktighet och möjligheter att påverka samhället. Målet är att uppnå tillit mellan människorna i samhället. Visionen är att alla i samhället ska inkluderas och att inflyttade finns representerade i beslutsfattande organ, såväl inom privat som offentlig sektor. Makt, resurser och inflytande är jämlikt fördelade och föreningslivet erbjuder en bred variation av engagemang och gemenskap.

Strategiskt utvecklingsmål 5 "Attraktionskraft för boende, besökare och företag"

Det femte strategiska utvecklingsmålet handlar om attraktionskraften till Åland. Framförallt ses den åländska naturen som en tillgång men också litenheten och möjligheten att snabbt implementera nya innovativa lösningar. Åland kan erbjuda snabba och hållbara transporter till omvärlden samtidigt som man i de ovanstående målen känner att man har blivit en del av det åländska samhället. Lyckad integration gör att nyinflyttade vill stanna kvar på Åland och man har verkliga möjligheter att delta i det åländska ekonomiska, sociala och politiska livet. Ett problem med Kumlinge som integrationsort är dock att avståndet i tid till fasta Åland och omvärlden är väldigt stort. Varje ärende som behöver utföras utanför Kumlinge tar en hel dag i anspråk vilket kan inverka menligt på exempelvis svenskundervisning.

KOMMUNALA RIKTLINJER

Det kommunala integrationsprogrammet ska följas upp, uppdateras och godkännas i fullmäktige minst vart fjärde år. Kommunens integrationsprogram ska vara av en övergripande karaktär, med målsättningar, riktlinjer och mer eller mindre konkreta åtgärder för att främja integration av invandrare i allmänhet. Beroende på eventuell förändring i upplevda behov kan bland annat konkretiseringar och förtydliganden behövas göras gällande de olika delarna i programmet. En framgångsrik integration utförs i samarbete med klienter, andra myndigheter och organisationer. Kommunen har att tillse att personalen har behövlig kunskap och kompetens på området. Främjandet av integration är ett horisontellt politikområde som berör flera sektorer, i störst grad arbets-, utbildnings-, boende-, småbarnspedagogiks-, kultur-, idrotts-, ungdoms- samt social- och hälsovårdspolitik. Förutsättningarna för en lyckad integration baserar sig på invandrarens rättigheter och skyldigheter som fastställs i grundlagen och sektorslagstiftningen samt på integrationstjänster som fastställs i lagen om främjande av integration. Kommunens integration ska främjas så att den sociala identiteten stärks, särskilt bland barn och unga samt inom grupper som står utanför arbetsmarknaden. Möjligheter att bevara sitt eget språk och sin egen kultur bör stödjas, och delaktighet för invandrargrupper uppmuntras i olika sammanhang. De kommunala riktlinjerna som finns i detta program ska inte ses som slutgiltiga och definitiva. De kreativa lösningar som görs i det dagliga arbetet ska inte undermineras av programmet.

Kommunen behöver ha kompetent personal som kan förnya och utveckla sig själv, tjänsternas kvalitet och dess produktivitet. Personalen inom kommunen ska därför ha möjlighet att fortbilda sig inom frågor som rör mångkultur och integration. När andelen kommuninvånare med invandrarbakgrund ökar kan kommunen ombesörja kundorienteringen genom att säkerställa att personalstrukturen motsvarar befolkningsstrukturen. Då antalet äldre med utländska modersmål ökar blir deras kunskaper allt viktigare.

För att kommunen ska ha möjlighet att underlätta i integrationsprocessen krävs att kommunalt anställda använder de digitala verktyg som finns till kommunens förfogande. Genom att använda digitala lösningar för såväl personal som invandrare kan man underlätta i integrationsprocessen.

Inom budgetarbetet kan kommunen öka de integrationsfrämjande åtgärderna genom fördelning av budgetmedel. De integrationsfrämjande åtgärderna kan vara sysselsättningsstöd av inflyttade i form arbetsmöjligheter med anställning, arbetspraktik, läroavtal eller deltidsarbete hos kommunen. I sysselsättningssyfte kan kommunen för handikappade personer ordna stödåtgärder för att komma ut på den öppna arbetsmarknaden.

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, AMS ansvarar dock för arbetsförmedling, sysselsättningsfrämjande utbildning, vägledning, information, särskild service för personer med nedsatt arbetsförmåga, stödiriktade åtgärder och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder.

INFLYTTAREN OCH KOMMUNALA TJÄNSTER

En lyckad integrationsprocess ställer höga krav på de individuella integrationsplaner som upprättas av kommunen eller Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) tillsammans med inflyttaren beroende på hans behov. Integrationsplanen kan också upprättas av alla tre parter tillsammans. Integration sker bäst genom snabb etablering i samhället, genom arbete och genom att lära sig svenska så snabbt som möjligt. En lyckad integration bidrar till att säkra framtidens arbetskraft, tillväxt och välfärd. I början av integrationen är specialtjänster som stöder övergången till normala tjänster viktiga. Specialtjänsterna omfattar exempelvis språkutbildning och rådgivning för inflyttare.

Kommunens största utmaning är att sörja för allmänna kommunala tjänster av hög kvalitet som svarar mot de behov alla kommuninvånare har, oberoende av bakgrund. Inflyttare kan ha en sämre utgångspunkt för att trygga sin egen välfärd än andra. Det kan i vissa situationer förutsätta positiv särbehandling för att garantera en faktisk likvärdighet. I praktiken innebär det här till exempel att man reserverar längre tid vid möten ifall klienten inte talar god svenska eller om mötet kräver tolk. Positiv särbehandling är inte det samma som favorisering med målet att försätta en person eller en grupp i en bättre ställning än de övriga. Då en viss grupp särbehandlas får detta inte leda till att en annan grupp diskrimineras. Därför ska det alltid vara möjligt att utförligt motivera positiv särbehandling och den ska vara rätt dimensionerad med tanke på målet man vill uppnå.

SPRÅKKUNSKAPER

Språkkunskaper i svenska är väsentliga för att underlätta integrationsprocessen på Åland samt bidra till delaktighet i det åländska samhället. På Åland reglerar förvaltningslagen en allmän serviceskyldighet, krav på gott språkbruk och tolkning. Förvaltningslagen omfattar landskaps- och kommunalförvaltning och stadgar att man bör anlita tolk i ett ärende som har inletts av myndigheten, om en part är allvarligt hörsel- eller talskadad eller inte kan göra sig förstådd på svenska, med hänsyn till ärendets natur och parternas förmåga att ta del av handlingarna. För att undvika resekostnader och restid är distanstolkning att rekommendera. Tolkkostnader som uppstår för flyktingar och kvotflyktingar ersätts av staten. Tolkning ska alltid skötas av professionella.

En inledande kartläggning ska tolkas som att kommunen och/eller Ams har inletts ärendet. Landskapslag om främjande av integration säkerställer att "utöver studier i svenska kan i integrationsplanen överenskommas om undervisning i invandrarens eget modersmål, samhällsorienterad undervisning, läs- och skrivundervisning samt undervisning som kompletterar den grundläggande utbildningen, integrationsutbildningen och andra individuella åtgärder som främjar integrationen."

Kommunen har som mål att sörja för kompetensen i svenska bland barn och ungdomar med invandrabakgrund. Språkkunskaperna skapar en grund som hjälper ungdomarna

att klara sig i sina fortsatta studier och i arbetslivet. Forskning visar att goda kunskaper i det egna modersmålet stöder uppbyggnaden av identiteten i ett mångkulturellt samhälle, utvecklingen av abstrakt tänkande samt inläringen av svenska. Inom barnomsorgen stöds kunskaperna i det egna modersmålet genom en starkare fostringsgemenskap med föräldrarna. Resultat från alla fem nordiska länder visar att ju längre tid som invandrabarn deltagit i förskoleundervisningen desto större är sannolikheten för högre resultat i PISA. Korrelationen har visat sig vara större i denna grupp än hos den övriga befolkningen. Alla barn bosatta på Åland har rätt till skolgång. För att öka integrationen av barn som är inflyttare krävs att varje barn utreds individuellt och får undervisning utgående från barnets behov och förmåga. En helhetssyn med fokus på barnets bästa ligger till grund för undervisningen. En stödperson eller assistent kan underlätta i barnens integrationsprocess samt språkutveckling. Läroavtalsutbildning kan vara ett alternativ för kommunen när det gäller att ge adekvata utbildning till barn med invandrabakgrund. Dessa förebyggande insatser är särskilt viktiga för invandrabarn med föräldrar som har låg socioekonomisk status (låg utbildningsnivå och låg inkomst).

Det är viktigt att stöda flerspråkigheten bland barn och unga. Genom goda kunskaper i modersmålet kan lärandet av ett andraspråk underlättas. I integrationsplanen för barn kan kommunen överenskomma om undervisning i barnets modersmål. Språkkunskaper är i framtiden en viktig resurs för det åländska samhället. Barn och unga som deltar i ett aktivt föreningsliv och aktiviteter utöver skoltid ökar möjligheterna till en lyckad integration. Fritids- och ungdomsledare samt vuxna i invandrabarns närhet har en avgörande roll i att uppmuntra barn att delta i dessa aktiviteter.

Språkutbildningen i svenska bland vuxna arbetssökande inflyttare utförs närmast i form av arbetskraftsutbildning. Detta är det viktigaste redskapet för integrationspolitiken bland vuxna. Kurserna i svenska för inflyttade (SFI) är utbildningar för arbetssökande, så kallade sysselsättningsfrämjande utbildningar. Kurserna ordnas på uppdrag av Ålands landskapsregering och för att kunna antas till kursen måste man vara registrerad som arbetssökande vid AMS. Ytterligare krav är att personen måste bo på Åland och vara införsäkrad vid FPA. Forskningsstudier i Sverige visar att chanserna till anställning för invandrare ökar betydligt ifall invandraren har adekvata språkkunskaper i svenska. Ett problem som identifierats i Kumlinge är att undervisning inte erbjuds med samma kvalitet och timresurs som på fasta Åland. En inflyttare i Kumlinge har på detta sätt en aningen sämre utgångspunkt vilket kommunen ser som orättvist.

DEMOKRATIARBETE

Demokratiarbetet är ett arbete med ett egenvärde. Delaktighet, engagemang och möjlighet till verkligt inflytande i samhället är en av grundpelarna till integration. Det är av stor vikt att barn får kunskap och praktisk erfarenhet av demokrati, delaktighet och inflytande i sin vardag redan från tidig ålder. Även vuxna invandrare behöver få kunskap och information om hur det åländska och finska demokratiska systemen är uppbyggda.

För att invandrare ska vara verkligt delaktiga i samhället krävs ett aktivt deltagande i de lokala valen. Genom att proaktivt arbeta med demokratifrågor samt informera om inflyttares rättigheter kan kommunen uppmuntra inflyttare att delta i de lokala valen. Detta garanterar att en större andel av kommuninvånare har möjlighet att ta del av den demokratiska process som sker i kommunen samt i det övriga samhället. Detta stärker även kommunens delaktighetsprocesser samt ökar attraktionskraften för inflyttning.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Myndigheten Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) ansvarar för den offentliga hälso- och sjukvården för hela landskapet Åland och är underställd Ålands landskapsregering. Hälso- och sjukvården omfattar hälsofrämjande verksamhet, primärvård och specialiserad

sjukvård. Vården erbjuds till hela den bofasta befolkningen men även till besökare oavsett härkomst. Kommunen ska samarbeta med ÅHS för att säkerställa att invandraren tar del av de lagstadgade hälso- och sjukvårdstjänsterna. Ett stort problem för integration på Kumlinge är att all specialistvård en inflyttare behöver sker på fasta Åland. Detta gäller även all tandvård. Flytten till ett nytt land kan innebära stora förändringar och ibland uppfattas som en kris, vilket ökar risken för psykiska svårigheter och för att problem uppstår. Därtill kan invandrare ha flera svåra erfarenheter i bagaget, så som förföljelse, krig och andra situationer där de befunnit sig i fara. Det är inte ovanligt med ångest, depression, känsla av isolering och främlingskap, osäkerhet om den egna identiteten och psykosomatiska symptom. 40 % av asylsökande har betydande depression och ångestsymtom. Tyvärr behandlas allt detta endast på fasta Åland vilket gör att inflyttare i Kumlinge tvingas till regelbundna resor till fasta Åland vilket gör integrationen lidande (utebliven undervisning, praktik, daghemsvistelse etc.).

FUNKTIONSVARIATION

Rätten att fungera i samhället på lika villkor handlar om att alla människor fullt ut ska kunna ta del av sina mänskliga rättigheter. Inflyttare med funktionsvariationer behöver få information om vad som gäller om personers rättigheter och service samt om olika myndigheters roll i samband med rättigheten. Det är viktigt att betona att varken funktionsvariationer, etnicitet, könsidentitet, religion eller ålder ska få bli hinder för att kunna studera, arbeta, ha hobbyer och bilda familj i Kumlinge. Planerna och metoderna för integration av dess grupper ska vara jämlika och jämförbara med motsvarande grupper bland den övriga befolkningen.

STÖD FÖR BARNFAMILJER

Förebyggande insatser och tjänster med låg tröskel utvidgas i mån av möjlighet. Arbetet att stöda barnfamiljer sker i samarbete med församlingar och föreningar. Detta för att sänka arbetsbördan inom barnskyddet. Konkreta exempel kan vara föräldragrupper, föräldramöten med teman, utvecklingssamtal och inskolning av barn i barnomsorgen eller grundskolan.

ÄLDRE

Andelen äldre invånare ökar i Kumlinge. Behoven för att möta den växande äldre befolkningen måste också ta i beaktande gällande integrationsfrämjande åtgärder. Egna aktiviteter och välbefinnande bland äldre invandrare stöds. Invandrare som lärt sig svenska i vuxen ålder kan glömma svenska språket då de blir äldre. Då antalet äldre med utländska modersmål ökar utvecklas också vid behov verksamhet på det egna modersmålet.

HBTQIA+

Förkortningen HBTQIA+ står för köns- och sexuella identiteter och läggningar: homo, bisexuella, transpersoner, queer, interkönade och asexuella. Plustecknet markerar att även andra läggningar och identiteter inräknas. Ett proaktivt arbete med information om rättigheter för köns- och sexuella minoriteter på Åland ska ges till kommunens inflyttare. Kommunens personal ges möjlighet att utbildas i frågor om hbtqia+.

IDROTT OCH MOTION

Idrott och motion kan ha en viktig roll vid integrationen av inflyttare. Speciellt för barn och ungdomar kan idrott ge meningsfull hobbyverksamhet som i sin tur utmynnar i nya sociala kontakter samt utvecklar självkänslan. I motionsgrupperna kan deltagarna vid behov få information om rätt kost och dess betydelse. Frivilligt arbete för hälsofrämjande

motionsidrott bör riktas till att inspirera invånare med invandrabakgrund, speciellt kvinnor, att sköta sin kondition och samtidigt ge ett socialt sammanhang.

KULTUR OCH FÖRENINGAR

Konst och kultur har en stor inverkan på hälsa och välbefinnande, vilket påvisats av otaliga utredningar. Kulturevenemang kan minska ensamheten, erbjuda möjligheter till gemensamma upplevelser och hjälpa människor att slå rot i en ny miljö. Personer med invandrabakgrund som ansöker om bidrag kan behöva extra personlig handledning och rådgivning vid ansökan om bidrag och vid genomförandet av projektet. Kommunens bibliotek erbjuder informations- och kulturmaterial på olika språk. Målet är att ge så många kunder som möjligt upplevelser på deras modersmål och på så sätt hjälpa dem att bevara sin kultur. Lagen om främjande av integration uppger att man med integration avser de kunskaper och färdigheter som invandrare behöver i samhället och arbetslivet samtidigt som invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur stöds. Kommunbiblioteket är en naturlig mötesplats för alla kommuninvånare och möjliggör på flera olika sätt att lära känna och komma i kontakt med olika kulturer. Frivilliga föreningar och församlingar i samhället kan också erbjuda en meningsfull fritidssysselsättning och utgöra en förenande länk mellan olika befolkningsgrupper. De har därför en viktig roll i integrationsprocessen. Gemensamt för alla föreningar och organisationer är att de inte har något formellt ansvar, utan arbetet baserar sig på frivillighet. Kommunen kan uppmuntra föreningarna att arbeta aktivt med integrationsfrämjande åtgärder genom att t.ex. subventionera hyror för lokaler.

SFI

Kurserna i svenska för inflyttade är utbildningar för arbetsökande som ordnas på uppdrag av Ålands landskapsregering. Medborgarinstitutet har ordnat uppdragsutbildningar i svenska för kvotflyktingar vid behov. Kurserna fokuserar på språk och kommunikation med tonvikt på språkfärdigheterna läsning, hörförståelse, tal och skrivning. Även kultur och samhällskunskap är en del av kursinnehållet. De allmänna kurserna i svenska för inflyttade är öppna för alla. Kurserna är inte gratis, utan alla måste betala kursavgift och kursbok. Kurserna hålls på olika nivåer. Också specialkurser kan ordnas, till exempel konversationskurser, kurser i svenskt uttal och kurser som förbereder för Allmänna språkexamina. Även på landsbygden och i skärgården ordnas allmänna kurser i svenska för inflyttade. Nybörjarkurs i svenska för inflyttade vuxna som inte kan läsa och skriva det latinska alfabetet ordnas för att de studerande ska kunna antas till en SFI-utbildning efter kursen.

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR MOTTAGANDE AV ASYL-FLYKTINGAR

Invandrare som mottagits i Finland av humanitära skäl består av kvotflyktingar, asylsökande som beviljats uppehållstillstånd och personer som kommit till Finland genom familjeåterförening. Åland har ingen egen asylmottagning och personer som söker asyl på Åland hänvisas till riket. Personer som har en pågående asylprocess har rätt att röra sig i landet men är skrivna hos en asylmottagning och eventuella utgifter skall faktureras till mottagningen. Alla personer som söker asyl har en kontaktperson vid en asylmottagning. Personer som får internationellt skydd och som flyttar in i en kommun är kommuninvånare och har därför rätt att nyttja den kommunala basservicen. Genom den inledande kartläggningen och integrationsplanen utreds personens kompetens samt färdigheter för arbete eller studier. Därefter styrs personen till de tjänster hen behöver. I planen kommer man överens om sysselsättning, utbildning och övriga tjänster som stöder integrationen i enlighet med den inledande kartläggningen och invandrarens egna önskemål. I synnerhet i början då dessa personer nyligen flyttat in i kommunen bör de även erbjudas specialtjänster som främjar integration. Finlands riksdag fattar årligen beslut om antalet kvotflyktingar i samband med budgetmanglingen. Till kommunen

kommer kvotflyktingar enligt ett avtal mellan kommunen och Egentliga Finlands närings-, trafik- och miljöcentral (NTM-central). Kommunen får finansiellt stöd när den ingår avtal med NTM-centralen i samband med mottagandet av personer som beviljats internationellt skydd. Staten betalar då kommunen en ersättning för integrationsarbete och därtill ersätts faktiska kostnader för social- och hälsovårdens specialkostnader, tolknings- och översättningskostnader samt kostnader för utkomststöd.

Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) har ett standardavtal som tecknas med kommuner som har avtal med Egentliga Finlands NTM-central. Hälso- och sjukvårdskostnader belastar ÅHS budget enligt samma system som gäller alla invånare som har en åländsk hemkommun och som är införsäkrade vid FPA. Enligt avtalet mellan kommunen och ÅHS kan ÅHS sköta all ersättningsförfarande för vårdkostnader som gäller flykting som har rätt att få ersättning av staten via NTM-centralen.

IKRAFTTRÄDANDE

Detta Program för främjande av integration träder i kraft omedelbart efter fullmäktiges beslut den x.x.2020 och skall uppdateras inom fyra år.

